BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / În străinătate 6 lei

Nr. 237 Miercuri 30 August 1939
12 Pagini P I I I I

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 în străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Cumpăna rațională

Legile economice firești impun întreprinderilor de toate categoriile, unirea, solidaritatea, drept armele cele mai potrivite în opera lor de propășire. Dela micile cooperative până la marile carteluri industriale, toate instituțiile de acest fel socotesc constituirea în mănunchi drept o consecință firească a dictonului „Unirea face puterea".

Studiind dezechilibrul dintre prețurile agricole și cele industriale, conducătorii economiei naționale au avut prilejul să legifereze funcționarea cartelurilor industriale, a căror importanță a fost recunoscută în toate țările lumii, dar a căror putere trebue stabilită în raport cu ceilalți factori ai vieții economice din fie care țară.

Printr'un anteproect, alcătuit recent de consiliul superior al cartelurilor, se stabilesc convențiile referitoare la atribuțiile fiecărei întreprinderi din ramura industrială respectivă: cotele de producție ale fiecăreia, zonele geografice în care fie care din întreprinderi își poate desface produsele, condițiile și prețul vânzării etc.

Sunt măsuri lăudabile de solidară apărare a intereselor întreprinderilor care au investite capitaluri de peste 21 miliarde lei și care au o producție a cărei valoare se apropie de 15 miliarde lei.

Dar armonia intereselor generale ale colectivității, în afară de supravegherea activității cartelurilor și de controlul prețurilor de vânzare a produselor, pretinde o verificare a proteguirii efective pe care statul o acordă fiecărei ramuri din cartelul industrial general.

Acele industrii cari se bucură de toate avantagiile, dar a căror vitalitate nu înflorește decât exclusiv grație tarifelor vamale prohibitive, corespund ele rolului social pentru care au fost proteguite? Câți lucrători întrebuințează, cari sunt avantagiile pentru economia națională, ce venituri încasează statul de pe urma acestor industrii? Aceste rezultate duc la concluzia că ele merită sacrificiile pe care le face publicul, plătind diferența dintre prețurile mondiale și prețurile impuse în interior prin carteluri?

Cari anume din ramurile industriale sunt absolut indispensabile unei țări, ce trebue să se gândească și la eventualitatea când nu s'ar putea aproviziona de aiurea? Câte sunt industriile ale căror produse trebuesc eftenite ca o cerință socială imediată — pentru a veni în ajutorul agricultorilor, de exemplu — și cari ar merita o mai mare atenție din partea statului?

Fără nici o pornire împotriva înțelegerilor industriale denumite carteluri, înțelegeri încurajate în toate statele și cari au la bază o solidaritate ce trebue imitată, verificarea de care pomenim mai sus trebue să aibă în vedere situația economică specială într'o țară unde plugărimea reprezintă 80 la sută din populația totală.

In fața intereselor industriei mai mult sau mai puțin naționlală, dar care toată se bucură de acele avantagii pentru încurajarea unor transformări în câmpul de activitate al României întregite ce nu putea cu nici un chip să rămână exclusiv agricolă, stau interesele marelui public consumator, stau sacrificiile zilnice, permanente, ale milioanelor de cumpărători români, cărora statul trebue să le acorde și lor proteguirea necesară.

Această armonizare de interese legitime trebue să ducă la instaurarea verificării, reprezentată printr'o cumpănă rațională, cumpănă în care propășirea și standardul de viață al milioanelor de consumatori, țărani și orășeni, trebue să cântărească tot atât de greu cât propășirea întreprinderilor cari se bucură de avantagiile legilor pentru încurajarea industriei NAȚIONALE.

Situația continuă a fi alarmantă

Situația continuă a fi gravă — aceasta este concluzia tuturor știrilor sosite pe ziua de eri.

Opinia publică mondială a fost informată de guvernul francez despre declarația transmisă de cancelarul Reichului d-lui Daladier prin ambasadorul Franței la Berlin care a fost invitat după cum se știe de d. Hitler în ziau de 25 August.

Fuehrer-ul comunica guvernului francez că nu mai poate tolera situația din Polonia și că regretă că sânge francez și sânge german ar putea fi vărsat în urma măsurilor pe care ar fi silit să le ia.

D. Daladier în răspunsul dat a reafirmat profunda dragoste de pace a Franței și fidelitatea ei față de angajamentele contractate cu alte națiuni.

Primul ministru francez garantează bunele intenții poloneze în ce privește folosirea mutuală a metodelor liberei concilieri și se declară gata să facă toate sforțările pentru a înlesni o asemenea încercare.

Ambasadorul Franței la Berlin a remis o notă răspuns d-lui Hitler în seara de 26 August. Cancelarul Reichlui luând cunoștință de ea a răspuns că nu poate accepta propunerile d-lui Daladier, adică de negocieri directe între Germania și Polonia.

Acest refuz este considerat la Paris ca un simptom de gravitate a situației.

In ce privește răspunsul Marei Britanii la mesajul trimis de d. Hitler prin d. Henderson, ultimele telegrame arată că în consiliul de miniștri ținut ieri la Londra, s'au discutat și s'au redactat termenii definitivi. Un contact permanent a fost ținut între Paris și Londra. In cursul zilei, după cum comunică o telegramă „Havas", ar fi sosit la Londra cu un avion special, d. dr. Schmidt, consilier la ministerul de externe german și omul de încredere al d-lui Ribbentrop. Se spunea aseară în unele cercuri londoneze că d. Schmidt ar fi purtătorul unor noui precizări din partea d-lui Hitler și că din această cauză consiliul de miniștri se va întruni din nou azi dimineață pentru a redacta răspunsul definitiv.

Pe de altă parte însă, nu există o confirmare oficială a celor de mai sus și din potrivă se afirmă că răspunsul este precizat și că el va fi dus la Berlin azi după amiază de d. Henderson, urmând ca d. Hitler să decidă. O telegramă din Londra anunță că textul propunerilor d-lui Hitler și răspunsul Marei Britanii vor fi publicate mâine Marți când vor fi comunicate de d. Chamberlain și Camerei Comunelor.

Din Berlin ni se transmite știrea că întârzierea răspunsului britanic a provocat acolo enervare și că impresiunea dominantă ar fi mai mult pesimistă. Cercurile autorizate germane consideră situația ca neschimbată și se crede că hotărirea definitivă va fi luată tot azi de cancelarul Hitler.

Numeroși deputați au sosit la Berlin, în vederea unei convocări a Reichstagului. O reuniune a deputaților prezenți a avut loc, fără caracter oficial. Cancelarul a vorbit deputaților arătându-le propunerile transmise la Londra și făcându-le o expunere a situației.

La Varșovia aceiași impresiune defavorabilă. Consiliul de miniștri întrunit eri dimineață a studiat la rândul lui propunerile d-lui Hitler transmise la Londra. Se păstrează toată discrețiunea asupra hotăririlor luate dar în cercurile ziaristice polneze situația continuă a fi considerată ca foarte gravă.

Mesagiile telefonice între cancelarul Hitler și d. Mussolini continuă. Știrile sosite din Roma arată că sforțările italiene pentru a se găsi o soluțiune pașnică n'au încetat. Eri ambasadorul Germaniei la Roma a remis d-lui Mussolini în prezența contelui Ciano un nou mesaj telefonic din partea d-lui Hitler.

In concluziune, starea de alarmă continuă. Nervii omenirei sunt supuși la una din cele mai grele încercări.

Și totuși ireparabilul nefiind încă săvârșit, rațiunea mai poate triumfa.

După formarea noului guvern iugoslav

In centrul grupului, d-nii Svetkovici, Macek și Țințar Marcovici

AL PATRULEA MESAJ
AL CANCELARULUI HITLER CĂTRE D. MUSSOLINI

Roma, 27 (Rador). — Pentru a patra oară, telegrafiază corespondentul agenției „Havas", cancelarul Hitler a adresat d-lui Mussolini un mesaj telefonic.

Mesajul a fost remis Ducelui de d. von Mackensen, abasadorul Germaniei, în prezența contelui Ciano.

Deocamdată nu se cunoaște cuprinsul acestui nou mesaj al d-lui Hitler.

*

Roma, 27 (Rador). — Agenția „Stefani" anunță că d. Mussolini a primit din nou azi dimineață în audiență pe d. von Mackensen, ambasadorul Germaniei.

Audiența a avut loc în prezența contelui Ciano.

Alte atentate teroriste în Anglia

Londra, 27 (Rador). — Două atentate comise de membri ai armatei republicane irlandeze, mișcare cu caracter terorist, s'au produs Sâmbătă noapte, la Liverpool.

O bombă a stricat fațada biroului poștei centrale.

O altă bombă a făcut explozie în fața unui mare magazin.

Cel care a aruncat această bombă a putut fi prins deoarece în momentul comiterii atentatului bomba i-a ars hainele.

Mulțimea a vroit să-l linșeze, însă grație intervenției polițiștilor el a putut fi condus la închisoare.

—xo⊙❖⊙ox—

Olanda a interzis circulația trenurilor internaționale cari fac legătura cu Germania

Amsterdam, 27 (Rador). — Autoritățile feroviare au hotărît întreruperea trenurilor internaționale cari făceau legătura cu Reichul. Măsura intră în vigoare cu începere de mâine.

Hotărirea a fost luată după ce Germania suspendase trenurile internaționale cari făceau legătura cu Olanda.

Traficul dintre Olanda și Germania va fi făcut prin trenurile locale.

—xXO●⊙Xx—

SITUAȚIA POLONEZILOR DIN DANZIG

Varșovia, 27 (Rador). — Corespondentul agenției „Havas" transmite:

Din sursă polonă autorizată se anunță că situația polonezilor la Danzig devine din ce în ce mai grea. Arestările de supuși poloni se înmulțesc.

Autoritățile germane au suspendat complet traficul frontalier în mai multe functe dela frontiere.

TREI GARI DIN DANZIG AU FOST PUSE SUB CONTROL DANZIGHEZ

Danzig, 27 (Rador). — Corespondentul agenției „D. N. B." transmite:

Gările danzigheze Hohenstein, Troyl și Kaiserhafen, administrate de polonezi, au fost puse sub control danzighez după ce polonezii încercaseră să treacă prin contrabandă arme și muniții.

—ox⊙❖⊙xo—

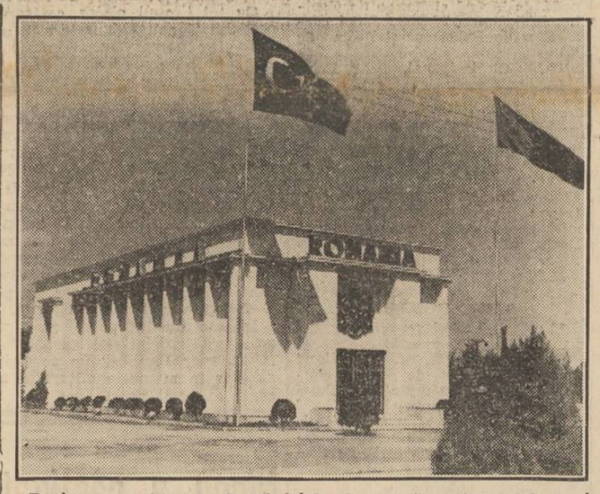

Pavilionul național al României la târgul internațional dela Izmir

BULETIN ARHEOLOGIC ȘI NUMISMATIC

Antichități din Tomis

1. Monumente arhitectonice și sculpturale

Orașul Tomis face parte dintre localitățile antice, cari și după căderea imperiului roman au continuat să existe, într'o situație mai mult sau mai puțin umilă, și să se mențină până în zilele noastre. După ce prin veacul al IV-lea d. Cr. a primit numele de Constantiana, din care s'a format românescul Constanța și apoi turcescul Küstenge, orașul a luat în urma realipirii lui la România o desvoltare nebănuită și a ajuns cel mai important port al nostru.

Dar tocmai din cauză că peste ruinele vechiului Tomis s'au construit în cursul vremurilor clădiri, străzi, piețe, canale, cimitire și porturi noi, temeliile orașului antic au fost mereu răscolite, zidăriile lui au fost treptat dărâmate și monumentele antice cari se păstrau în pământ au fost parte distruse, parte împrăștiate și numai puține au rămas în colecțiile din cuprinsul noului oraș.

Tot din această cauză nu se poate fixa astăzi întinderea orașului antic, nici nu se poate ști din cari părți ale orașului vechiu sau din ce straturi de cultură provin diferitele monumente ce s'au păstrat.

Astfel monumentele tomitane au numai valoarea unor descoperiri întâmplătoare, cari nu pot fi identificate în mod precis și cari nici până astăzi n'au fost strânse toate la un loc, ci

Fig. 1

Fig. 2

se găsesc în diferite colecții publice și particulare.

Prima colecție mare de monumente antice din Tomis a fost a lui Mihail Kogălniceanu, formată imediat după realipirea

(Continuare in pag. 2-a)

IN CORPUL ZIARULUI:

Mareșalul Voroșilov
despre cauzele eșuării tratativelor cu misiunea engleză și cea franceză

Cum e privită situația la Berlin

In așteptarea răspunsului guvernului englez la mesajul d-lui Hitler.— Audiența ambasadorului francez la Fuehrer. — Intense pregătiri militare in Germania.—Vie activitate diplomatică in capitalele europene

Prin telefon, dela corespondentul nostru particular

Berlin, 27. — Atmosfera care domnește la Berlin e marcată de o încordare extremă, atât din punct de vedere politic și militar, cât și în ce privește discuțiile de la Londra în vederea răspunsului ce va fi dat propunerilor transmise de d. Hitler guvernului britanic.

Răspunsul guvernului englez, care urmează să fie transmis d-lui Hitler prin d. Henderson e considerat ca având o însemnătate capitală pentru precizarea situației.

In momentul când Fuehrerul va lua cunoștință de acest răspuns, zarul va fi fost aruncat.

Intârzierea transmiterii acestui răspuns n'a contribuit, bine înțeles, la o destindere a situației. Cu toate acestea, se spune despre acest răspuns că ar cuprinde anumite dovezi cari n'ar exclude posibilități de destindere.

Cele relatate asupra mesajului transmis d-lui Henderson sunt considerate a fi destul de verosimile, mesajul cuprinzând revendicările Germaniei privitoare la Danzig și coridor, sau mai bine zis trecerea prin coridor, precum și alte cereri asupra cărora ministerul de externe german nu face nicio precizare.

Intre acestea ar fi reglementarea problemei Europei răsăritene pe baza notei „Lansing" din toamna anului 1918, care se referă la Silezia polneză și la întregul coridor. După indicații pornite dela Wilhelmstrasse, s'ar fi comunicat d-lui Henderson că Polonia n'ar avea nevoie neapărată de un port la mare, după cum s'a pus chestiunea atât de des în ultimul timp.

Aceste expuneri fac să se vadă cât se poate de limpede că optimismul în ce privește o rezolvare favorabilă a situației nu poate prinde rădăcini, fără a mai ține seama de faptul că d. Hitler a atras d-lui Henderson serioasa atenție asupra tratamentului minorității germane din Polonia.

*

Ambasadorul francez Coulondre s'a prezentat eri d. a. la d. Hitler, spre a-i transmite răspunsul guvernului francez la comunicarea pe care i-a făcut-o cancelarul Vineri după amiază.

Această comunicare e considerată de guvernul francez ca un mesaj adresat unui șef de stat și se atribue o anumită probabilitate celor ce au transpirat asupra ei.

Pare că conținutul comunicării d-lui Hitler s'ar referi, după cum face aluzie o notă din „Politische Diplomatische Korrespondenz", și la nota „Lansing".

Faptul acesta dovedește că atât răspunsul la nota franceză, cât și mesajul transmis prin d. Henderson guvernului englez precizează cu hotărire actualele directive ale politicii externe germane și nu permit să se facă pronosticuri prea optimiste în ce privește desfășurarea și rezolvarea crizei.

*

Contramandarea serbărilor dela Tannenberg și a congresului național socialist dela Nuernberg sunt și ele elemente care pledează în favoarea agravării crizei.

Pe lângă aceasta convocarea Reichstagului, pentru ca deputații să asculte declarațiile pe care urmează să le facă d. Hitler este și ea un simptom în aceeași direcție. Toți deputații au și sosit la Berlin și au fost convocați azi după amiază de Fuehrer în sala ambasadorilor din palatul cancelariatului. Cancelarul le-a ținut o cuvântare al cărei conținut n'a fost dat publicității. Nu se știe decât faptul, că în cuvântarea sa, d. Hitler a precizat gravitatea situației.

*

Pregătirile militare intense, care se fac în toată Germania contribue și ele la încordarea și accentuarea atmosferei războinice.

Astfel, începând de Sâmbătă s'a sistat transmiterea corespondenței particulare, poșta având principala misiune de a duce la destinație ordinele de chemare ale mobilizaților.

A început și rechiziționarea automobilelor, autocamioanelor și motociletelor particulare. Poliția oprește, pur și simplu, aceste vehicule pe străzile Berlinului, și le rechiziționează.

Benzina și motorina nu mai poate fi vândută pentru uzul particularilor.

De astăseară s'a suspendat circulația anumitor trenuri de călători și de marfă, motivându-se această măsură prin aceia că drumurile de fer sunt ocupate actualmente cu alte misiuni. In fine, la ora 11 noaptea, s'a făcut cunoscut că se sistează, până la noui ordine, transportul călătorilor pe toate liniile.

Avioanele particulare nu mai au voe să sboare deasupra teritoriului Reichului, cu excepția celor care deservesc liniile aeriene obișnuite, dar și acestea nu pot sbura la o înălțime mai mare de 500 de metri. Toate legăturile aeriene cu străinătatea au fost deasemeni întrerupte, inclusiv cele cu Danzigul.

Nu se mai pot trimite, timp de 10 zile, scrisori sau cărți poștale celor mobilizați la unitățile lor.

O altă măsură, care amintește pe cele luate în războiul mondial, este și introducerea parțială a cartelelor.

*

Ambasadorul Italiei a fost primit azi de două ori în audiență de d. Hitler. Faptul acesta, consfătuirile miniștrilor englezi, cari contribue la amânarea înapoierii d-lui Henderson la Berlin, precum și repetatele consfătuiri diplomatice dintre Berlin, Roma, Londra, Varșovia și Paris, dovedesc străduințele asidue pentru găsirea unei soluții care să evite desnodământul fatal.

Cu toate acestea, după cum reese și din aprecierile cercurilor oficiale germane situația pare extrem de gravă, deslănțuirea catastrofei putându-se produce din o în oră.

Groaznicul accident de automobil de lângă Mizil

Doi morți și doi răniți

Mizil, 27 August

Sâmbătă seara, pe la ora 7½ în dreptul comunei Stehăteni, situată la 7 km. de orașul nostru, s'a întâmplat un groaznic accident de automobil, care s'a încheiat cu doi morți și doi răniți.

Dela Buzău plecase la București automobilul nr. 539 Is., condus de căp. Oprea I. Gheorghiu, având ca pasageri pe cpt. Laurian Ioanovici, din flotila de aviație de gardă Cluj, lt. Ioan Roșianu, de fel din Călărași, pe un plutonier și pe soldatul Catos Petre, dela școala de pilotaj Iași.

Toți erau detașați la școala de perfecționare a aviației, dela Buzău.

Ajungând în dreptul km. 103-104, mașina a ajuns din urmă o căruță, în spatele căreia se agățase copila Adriana Gh. Ștefănescu, de 7 ani, din com. Stehăteni.

Când automobilul se afla la câțiva metri de căruță, fata a sărit, vroind să traverseze șoseaua. Conducătorul mașinei, cpt. Oprea Gheorghiu, încercând să evite nenorocirea, a virat brusc spre stânga.

In urma acestei manevre, mașina s'a răsturnat, rostogolindu-se de mai multe ori, prinzând sub ea pe pasageri și pe nefericita copilă, care a fost ucisă pe loc.

De sub sfărîmăturile automobilului au fost scoși cpt. Ioanovici Laurian, având baza craniului fracturată, lt. Roșianu Ion și soldatul Catos Petre, grav răniți.

Celalt pasager a scăpat neatins. Dus la spital, cpt. Ioanovici a încetat din viață.

Cercetările le face d. maior Hariton, comandantul pieței orașului Buzău.

O capelă la 2.769 m. înălțime

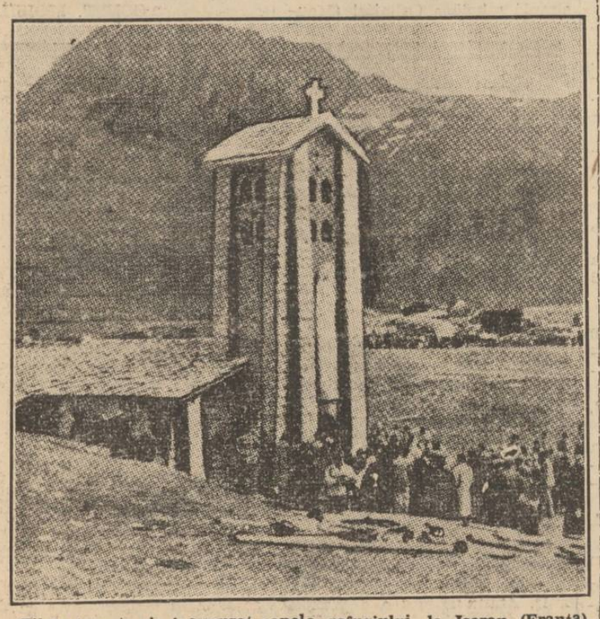

Zilele trecute s'a inaugurat capela refugiului, la Iseran (Franța), cea mai înaltă poziție pe care s'a construit o bisericuță în lume, la 2769 m. înălțime